

Лобай Д.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Падун Р.В., к.ю.н.

ПРЕДМЕТ І МЕТОД ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

У сучасному світі правосуддя розглядається як одне з важливих досягнень цивілізації. Це об'єктивно необхідна соціально-політична підсистема, яка забезпечує права і свободи людини і підтримує соціальне прагнення до справедливості. Функція правосуддя найбільш ефективно може здійснюватися лише державою в особі таких суб'єктів цивільного процесу, якими є суди.

Здійснення правосуддя з цивільних справ ґрунтується на нормах цивільного процесуального права. За своєю природою і змістом такі норми є процесуальними, основним призначенням яких є регулювання суспільних відносин між судом із кожним учасником процесу з приводу розгляду і вирішення цивільної справи. Отже, цивільне процесуальне право є самостійною процесуальною галуззю права України.

У науці існує вузьке й широке розуміння цивільного процесу. Прихильники вузького тлумачення відносять до цивільного процесу тільки діяльність суду щодо здійснення правосуддя в цивільних справах. Широке розуміння було запропоновано в 60-х роках. Через єдність цілей і предмету діяльності, спільності принципів, подібності окремих інститутів і процесуальної форми прихильники широкого тлумачення цивільного процесу включають у нього діяльність як суду, так і інших органів (нотаріату, третейських судів і ін.) з вирішення цивільно-правових спорів.

Але відповідно до чинного законодавства, яке наділяє суд владою здійснювати правосуддя в цивільних справах, цивільний процес правильніше розуміти у вузькому змісті, тобто як судочинство [1, с. 76].

Для цивільного процесуального права, як і будь-якої іншої галузі, притаманний свій предмет правового регулювання процесуальних відносин і метод регулювання зазначених відносин.

Враховуючи загальноприйнятту позицію в науці можна зазначити, що предмет дає можливість виділити певну групу суспільних відносин, які підпадають під регулюючий вплив відповідних норм.

Таким чином, предметом цивільного процесуального права є суспільні відносини, що виникають у сфері цивільного судочинства, тобто цивільні процесуальні відносини. Ці відносини виникають у результаті діяльності суду, осіб, що приймають участь у процесі, органів виконання судових постанов, здійснюваної відповідно до норм цивільного процесуального

права.

Для встановлення характеру відносин необхідно визначити не тільки предмет правового регулювання, а й визначити, як відбувається регулювання відносин, за допомогою яких способів і засобів, тобто специфіку методу правового регулювання [2, с. 11].

Для цього і слугує метод цивільного процесуального права, який являє собою сукупність закріплених у нормах цивільного процесуального права способів і засобів впливу на відносини, які регулюються, і поведінку їх суб'єктів. Він характеризується як імперативно-диспозитивний.

Імперативний характер впливу на поведінку суб'єктів цивільних процесуальних відносин закріплюється у нормах права, що встановлюють зобов'язання, заборону і примус. Зобов'язання становить обов'язок вчинення конкретної активної поведінки суб'єкта цивільних процесуальних відносин. Заборона проявляється у забороні виконувати (вчиняти) певні дії. Примус – у впливі, який спрямований на забезпечення виконання правил окремих норм цивільного процесуального права [3, с. 10].

Імперативний спосіб проявляється у визначенні процесуально-правового становища суду та кола учасників цивільного процесу. Формами вираження імперативності є категоричність припису, визначеність кількісних (строки, розміри, періодичність, частки) та якісних (опис передбачених дій та порядок їх виконання) умов застосування і способу реалізації правової норми.

Диспозитивний характер визначається дозволом і правами суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин на здійснення відповідної поведінки в межах, встановлених нормами цивільного процесуального права. Спосіб дозволу закріплюється в нормах, які визначають процесуально-правове становище сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, діяльність яких характеризується принципом диспозитивності [2, с. 12].

Отже, процесуальний порядок провадження в цивільних справах як предмет цивільного процесуального права визначається системою процесуальних дій, що виконуються судом, учасниками процесу; змістом, формою, умовами виконання процесуальних дій; системою цивільних процесуальних прав і обов'язків суб'єктів правовідносин, які визначають зміст цивільних процесуальних дій; гарантіями реалізації цивільних процесуальних прав і обов'язків, а метод цивільного процесуального права характеризується окремим видом юридичних фактів – процесуальних дій суду і осіб, які беруть участь у справі, від яких залежить виникнення і розвиток процесуальних правовідносин і які є засобами здійснення процесуальних прав і виконання обов'язків.

Література

1. Комаров В.В., Бігун В.А., Баранкова В.В. Курс цивільного процесу: підручник. Харків, 2011. 210 с.
2. Цивільний процес (загальна частина): навч. посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / кол. авторів; А.В. Коваленко. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 192 с.
3. Ізарова І.О., Ханік-Посполітак Р.Ю. Цивільний процес України: навч. посіб. Київ: ВД «Дакор», 2018. 276 с.

УДК 347.781.8(043.2)

Маммедов Е.Р., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Філінович В.В., к.ю.н.

УСНІ ТВОРИ ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Стрімкий інноваційний розвиток цифрового культурного простору за умов глобалізаційних процесів стає передумовою появи нових об'єктів інтелектуально-творчої власності, які потребують відповідного правового захисту своїх результатів творчої діяльності. Більш того, активний розвиток мережі інтернет як інформаційного простору сприяє вирішенню такого питання як необхідність приведення у відповідність всіх положень чинного законодавства, що спрямовані на правове регулювання захисту авторських прав у вільному інформаційному просторі.

Розвиток цифрових технологій і глобальний рух даних в інформаційних мережах вимагає створення нових механізмів, головним чином цивільно-правових та суспільних, захисту авторських прав в мережі Інтернет, особливо на продукцію мистецької творчості [3, с. 14].

Так, зокрема ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначено, що до об'єктів авторського права належать зокрема, твори в різних галузях науки, літератури і мистецтва, причому перелік цих творів є невичерпним. Таку невизначеність в правовому регулюванні переліку об'єктів авторського права, на нашу думку, варто відносити до позитивних аспектів, оскільки розвиток законодавства не завжди встигає за темпом появи нових видів творів, а оперативне прийняття відповідних законодавчих змін окремо по кожному об'єкту не завжди видається можливим.

Проаналізувавши наукову літературу, можна з впевненістю сказати, що усні твори відносяться до найменш досліджених об'єктів авторського права. У доктрині частіше їх об'єднують з літературними творами, проте